

94-722

РЕЦЕНЗИЯ

върху материалите за участие в конкурс за заемане на академична длъжност "професор", област на висше образование "6. Аграрни науки и ветеринарна медицина", ПН "6.4. Ветеринарна медицина", научна специалност „Патология на животните“, по дисциплината „Патология /Специална патологична анатомия/“, обявен от Лесотехнически университет в ДВ бр. 32 / 03.04.2020 г.,

код на процедурата VM-P-0320-35

Кандидат за участие в конкурса: В конкурса за присъждане на академичната длъжност „Професор“ се яви един кандидат д-р Васил Костадинов Манов, доцент по Обща патологична морфология и Специална патологична анатомия в кат. „Вътрешни незаразни болести, патология и фармакология“ към факултета по Ветеринарна медицина на Лесотехнически Университет, София.

Рецензент: д-р Стойчо Димитров Стоев, двмн, професор по ПН 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Патология на животните“ от кат. „Обща и клинична патология“, Секция „Патологична анатомия“ на ВМФ, Тракийски Университет, гр Стара Загора

1. Кратки биографични данни за кандидата

Доц. Васил Манов е роден на 05.12.1962 година. Завършва средно специално образование във Ветеринарномедицински техникум, гр. Ловеч от 1977 г. до 1981 г. и придобива професионална квалификация Ветеринарен техник. От 1983 г. до 1989 г. той завършва Специалност „Ветеринарна медицина“ във ВМФ на ВИЗВМ, гр. Стара Загора с успех много добър 5,33 и придобива Образователна квалификация „Ветеринарен лекар“. През 1989 г. той практикува като ветеринарен лекар в ППММ, гр. Бяла Слатина. От 1989 г. до 1993 г. той е приет и работи като асистент в кат. Патологична анатомия на ВИЗВМ в Стара Загора, а от 1993 г. до 1996 г. като старши асистент в същата катедра, като осъществява преподавателска дейност със студенти по „Ветеринарна медицина“ и провежда упражнения, семинарни занятия, практически и семестриални изпити по дисциплините Обща патологична морфология и Специална патологична анатомия. През 1996 г. той се премества на работа във Ветеринарномедицинския факултет на Лесотехнически Университет – гр. София, където от 1996 г до 2010 г. работи като главен асистент, а от 2010 г. до сега като доцент в кат. „Вътрешни незаразни болести, патология и фармакология“, осъществявайки преподавателска дейност със студенти по „Ветеринарна медицина“, в т.ч. лекции, упражнения, семинарни занятия, практически и теоретични изпити по дисциплините Обща патологична морфология и Специална

патологична анатомия. През 2009 г. доц. Манов защитава Образователната и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Патологична анатомия и цитопатология“ с шифър 03.01.03 и тема на дисертационния труд: "Сравнителни патоморфологични проучвания при животни, заразени с български изолати на вируса на болестта на Ауески" в Лесотехнически университет – гр.София.

Доц Манов има участия във факултетен и академичен съвет, в комисии към Лесотехнически университет, Министерство на земеделието и Българска агенция по безопасност на храните, както и в създаването и ръководството на Университетска клиника за дребни животни. Той е член на: Лекарствената комисия към Българската Агенция по Безопасност на Храните; Етичната комисия към Българския Ветеринарен Съюз; Законодателната комисия към Министерството на земеделието и горите; Българската асоциация на ветеринарните лекари за дребни животни и Съюза на ветеринарните лекари в България. Доц. Манов притежава високо теоретично и практическо ниво на компетентност в областта на ветеринарната патоанатомия, придобита в процеса на неговата основна трудова дейност.

Кандидатът има добра компютърна грамотност и владее на офис пакети за обработка на текст, таблици и презентации (в т.ч. Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint и др). Освен майчин език, той владее писмено и говоримо английски и руски език.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ

Кандидатът за професор доц. Васил Костадинов Манов е представил всички необходими документи и материали съгласно Правилника за РАС в ЛТУ, които не считам за необходимо да изброявам тук.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Доц. Васил Манов има 23 години и 7 месеца учебно-преподавателска дейност в Лесотехническият университет със студенти по „Ветеринарна медицина“, като е изнасял лекции, упражнения и семинарни занятия по дисциплините Обща патологична морфология и Специална патологична анатомия. В допълнение на тази си дейност той е провеждал практически и теоретични изпити по същите дисциплини и е участвал в провеждане на държавен изпит на студенти по специалността Ветеринарна медицина. Освен това доц.

Манов е осъществявал близо 7 години учебно-преподавателска дейност като асистент и старши асистент във Ветеринарномедицинския факултет на ВИЗВМ (сега Тракийски Университет) в гр. Стара Загора, където е изнасял упражнения и семинарни занятия по същите дисциплини. В настоящия момент кандидатът за професор е титуляр на дисциплините Обща патологична морфология и Специална патологична анатомия и е автор на общо 4 учебни програми по същите 2 дисциплини. Той има участие в създаване и оборудване на общо 4 учебни лаборатории и центрове, от които 3 са след успешно защитената доцентура. Той също е ръководител и на една учебна лаборатория по патохистология и университетската клиника за дребни животни “Академика” до 2016 г.. Доц. Манов има издадени общо 7 учебни пособия от които 2 самостоятелни учебника на хартиен носител за студенти по Ветеринарна медицина. Кандидатът за професор има и 2 издадени монографии, които също могат успешно да се ползват от студенти специалност Ветеринарна медицина и от практикуващите ветеринарни лекари. Кандидатът има и успешно защитил докторант, както и над 15 дадени експертни консултации на държавни организации и частни фирми, които показват, че той е много търсен специалист в областта на ветеринарната патология и диагностика.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

Кандидатът за професор доц. Васил Костадинов Манов кандидатства с общо 37 научни статии и 5 публикации в сборници от научни форуми, като 12 от неговите научни трудове са отпечатани в списания с импакт фактор, а 3 са реферирани в Scopus или Web of Science. Освен това той има участие в 23 национални и 1 международен научни форуми след заемането на академичната длъжност доцент и е участвал в ръководството на общо 7 международни научни форуми.

Той участва и в редколегията на едно научно списание в неговата област, като има 3 участия в редакции на сборници с доклади и 4 участия в редакции на научни списания. Доц. Манов има направени и 39 рецензии, от които 5 са на учебни пособия и помагала, 15 рецензии на статии, 3 рецензии на проекти, 16 рецензии или становища за научни звания и степени.

В резултат на неговата научна и публикационна активност, той е удостоен и с 2 награди и е номиниран от комисията по НИД на ЛТУ за годишната награда 2018 г. на ректора на ЛТУ за принос в развитието на научно-изследователската дейност.

4.1. Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Доц Манов е участвал в общо 5 национални изследователски проекти, от които 2 са след защита на неговата доцентурата, а също така е участвал и в един национален образователен проект

4.2. Характеристика на публикуваните научни резултати

Основна част от проведените от кандидата изследвания са в областта на патологията, предизвикана от инфекциозни агенти, неоплазии и токсични агенти. Проучванията са свързани с използване на съвременни и рутинни диагностични и/или морфологични методики с цел изясняване на етиологията, патогенезата и морфогенезата на някои новопоявили се и/или проблемни за страната заболявания.

Друга част от изследванията са свързани с актуални изследванията за установяване или потвърждаване на фармакологична активност на лечебни растения чрез използване на патоморфологични методики. Проучени са редица екстракти, сапонинови фракции и вторични метаболити за тяхната хепатопротективна, антиоксидантна, антидиабетна и невропротективна активност чрез използване на редица експериментални и лабораторни животни.

Други изследвания имат предимно научно-приложен характер и са свързани със създаване на различни експериментални модели за изследвания на рака и предсказване на фармакологична активност на лекарствени или билкови фракции с възможно протективно действие, както и създаване на диференциално-диагностична схема на някои заболявания, свързани с репродуктивни нарушения при свинете. Получените резултати имат приложение в разработване на някои фитопродукти с възможно приложение в областта на ветеринарната и хуманната медицина.

4.3. Отражение на научната дейност на кандидата в литературата (цитируемост)

Кандидатът е представил общо 86 цитирания, от които 54 са в реферирани списания по Scopus и Web of Science, а 32 в нереперирани списания и сборници от научни форуми, което показва, че той е четен и цитиран автор не само у нас, но и в световен мащаб.

4.4. Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

Кандидатът за професор е представил много солидни научни, научно-приложни и приложни приноси в различни направления, от които важно направление представлява „Клинична, патологоанатомична и диференциално-диагностична оценка на някои значими

за ветеринарната практика инфекциозни заболявания и неоплазии“, където той има някои важни оригинални приноси, като: (а) молекулярни биологични изследвания за доказване на парвовирусна инфекция в проби, получени от месоядни животни в България в които за първи път е установен кучешки парвовирус в проби от диви животни и домашни котки; (б) доказана е атипична пневмония при крави внос от Австрия, като са изолирани бактериите *Serratia marcescens*, малки количества *Staphylococcus xylosus*, *Streptococcus pneumoniae*, *Enterococcus faecalis* и *Candida albicans* от белите дробове; (в) доказана е етиологичната роля на свинския цирковирус 2 (PCV2) в индуцирането на нови цирковирусни асоциирани заболявания за страната, в т.ч. синдрома на мултисистемното слабееие след отбиването на прасетата (PMWS), синдрома на дерматита и нефропатията при свинете (PDNS), някои респираторни заболявания и нарушения в репродукцията; (г) проведени са сравнителни патоморфологични проучвания при новородени, незасукали коластра прасета след заразяването им с ваксинален и два утеротропни щамове на *Pseudorabies virus*; (д) проучени са клиничните прояви и патоморфологичните промени, предизвикани от ваксинален щам и два теренни утеротропни щамове на вируса на *Suid herpes virus 1* при млади кучета и котки; (е) през ранното ембрионално развитие на пуйчета, пилета и токачки, третирани с химичните канцерогени N-нитрозодиметиламин (NDMA) и N-нитрозодиетиламин (NDEA) при патоморфологичното изследване са установени чернодробни и панкреатични неоплазии.

Друго важно направление представлява „Патологоанатомични и фармакологични проучвания на проби от растителен произход“, където можем да отчетем следните негови по-важни приноси: а) за първи път са проведени серия от изследвания *in vitro/in vivo* за протективно действие на пречистени екстракти, сапонинови смеси и биологичноактивни вещества, получени от *Gypsophila trichotoma* Wend., три вида от род *Astragalus* L. и *Ruscus aculeatus* L., като са установени хепатопротективно и невропротективно действие при патоморфологичното изследване на експериментални животни; б) доказан е хепатопротективния потенциал *in vitro/in vivo* на флавоноида сапонарин, изолиран от *Gypsophila trichotoma*, в модели на хепатотоксичност с парацетамол и тетрахлорметан (CCl₄); в) хепатопротективни и антиоксидантни ефекти *in vitro/in vivo* са установени за бутанолена екстракт от *A. monspessulanus* при CCl₄-индуцирано чернодробно увреждане; г) установени са *in vitro/in vivo* протективните ефекти на алцезефолизид, изолиран от надземната част на *Astragalus monspessulanus*, като е доказана неговата невропротективна, хепатопротективна и антиоксидантна активност при модел на CCl₄-индуцирана мозъчна и чернодробна токсичност; д) хепатопротективна и невропротективна активност са установени за някои флавоалкалоиди и флавоноиди, изолирани от *A. monspessulanus*; е) доказано е, че в *in vivo*

модел на експериментално индуциран диабет тип 2 върху спонтанно хипертензивни плъхове пречистена сапонинова смес от *A. glycyphylloides* подобрява гликемичния, чернодробния и антиоксидантния статус на животните; ж) установени са хепатопротективни и невропротективни ефекти *in vitro* на пречистена сапонинова смес от *A. glycyphylloides*; з) оценен е антиоксидантният потенциал на обезмаслен екстракт от *Astragalus spruneri* при спонтанно хипертензивни плъхове; и) установено е, че пречистен екстракт от *Ruscus aculeatus*, съдържащ 20% стероидни сапонини, има положителни ефекти върху костната структура на плъхове с естрогенен дефицит, индуциран от двустранна овариектомия.

Трето важно направление представлява “Патологоанатомична характеристика при отравяния с токсични вещества и други”, където също можем да отчетем някои по-важни приноси, в т.ч. а) направена е оценка на честотата на контактната сенсibiliзация към формалдехид при експозиции в медицинската практика, като е установено, че честотата на контактната сенсibiliзация към формалдехид е най-висока сред студентите по ветеринарна медицина (94.4%) и ветеринарите лекари (85%) и затова работата в среда с формалдехид по време на обучението на студенти по ветеринарна медицина може да бъде важен рисков фактор за появата на контактна сенсibiliзация, като е направена препоръка да бъдат въведени по-строги превантивни мерки за намаляване на експозицията на студентите по ветеринарна медицина и техните преподаватели.

Четвърто важно направление представляват “Приносите с приложен характер”, където можем да отчетем следните по-важни приноси: а) разработена е диференциално-диагностична схема на клинични признаци и макроскопски промени при инфекциозните аборти и мъртви раждания при свинете, улесняваща и насочваща действията на ветеринарния лекар, като в схемата са включени както вирусни болести като класическа чума, болест на Ауески, репродуктивен и респираторен синдром и парвовироза при свинете, така и бактериални заболявания: бруцелоза, лептоспироза, листериоза и хламидиоза; б) установено е, че проведените фармакологични и патологоанатомични изследвания с биологично активни вещества от растителен произход, доказващи добре изразена протективна активност, са предпоставка за разработване на фитопродукти в бъдеще и приложението им в хуманната и ветеринарно-медицинската практика.

Пето важно направление представляват издадените негови “Монографии, учебници, учебни помагала и обзори”, където в монографията „Специална ветеринарномедицинска патология“ са отразени значими за ветеринарномедицинската практика патологични процеси и морфологични промени в част от органите и системите при животните. В монографията „Морфологична характеристика на някои неоплазии при животните“ се обобщават данни за

морфологията на често срещани онкологични заболявания при животните. В учебника по „Обща ветеринарномедицинска патология“ се разглеждат общите патоморфологични процеси, а в учебника „Патологоанатомична характеристика на заболявания по домашните животни“ са разгледани значими за ветеринарно-медицинската практика болести. Ръководствата по „Ветеринарномедицинска обдукционна техника и екарисажно дело“ запознават студентите по ветеринарна медицина с целта на извършване на патологоанатомичното изследване, неговия ред и последователност, използван инструментариум и мерки на безопасност, а ръководствата (на български и английски език) по „Ветеринарномедицинска хистопатология“ се използват в обучението на студентите по ветеринарна медицина при изучаването на микроскопските промени, настъпващи в животинския организъм при различните патологични състояния.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Доц. Манов участва в конкурса за професор с общо 46 научни труда (7 учебни помагала, 2 монографии и 37 научни статии), като от тях 7 са самостоятелни научни трудове от които 2 монографии, 2 учебника и 3 научни публикации. Освен самостоятелно издадените учебници, той има и 5 други учебни помагала в съавторство с други колеги. От представените 37 научни статии, 29 са на английски език (28 научни публикации и 1 ръководство). В представените научни статии, доц. Васил Костадинов Манов е първи автор в 6 от тях и втори автор в 8 научни статии, което показва неговото активно участие в изработването и написването на тези статии. Освен това след разделянето на броя на точките на броя на участниците в съответните статии и последващото им сумиране се вижда отчетливо, че той събира общо 245,6 точки при изискуем минимум от 200 точки по показателите от група Г. По същия начин той значително надвишава изискуемият брой точки за академичната длъжност «професор» по показателите от група Д (1030 т., вместо изискуемия минимум от 100 т.) и група Е (144,8 т., вместо изискуемия минимум от 100 т.), което недвусмислено показва, че личният му принос по отношение на въпросните показатели, в т.ч. научни статии, цитирания, учебни помагала, монографии, участия в научни проекти, ръководство на успешно защитили докторанти и др. е значително по-висок от изискуемият такъв.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки към кандидата, като имам само една препоръка относно приносите във връзка с различните спонтанни случаи на различни заразни заболявания,

неоплазии и интоксикации, които биха могли да бъдат дадени малко по-накратко и синтезирано.

7. Лични впечатления

Познавам доцент Васил Манов още от времето когато беше асистент във ВМФ на Тракийски Университет в Стара Загора. Мога категорично да заявя, че още тогава той беше и продължава да бъде все така изключително добър, скромен, услужлив и възпитан колега, който е отдаден изцяло на работата, учебния процес, науката и особено ветеринарно-медицинската практика и диагностика, където сега е достигнал висок професионализъм и експертно равнище и затова е много търсен специалист, експерт и диагностик не само от собствениците на различни животни и ферми, но и от практикуващите ветеринарни лекари.

8. Заключение

В заключение мога да заявя, че Доц. Васил Костадинов Манов не само изпълнява, но и значително преизпълнява препоръчителните критерии за заемане на академичната длъжност „Професор“ съгласно минималните национални изисквания. Имайки предвид представените материали и изпълнението, а в много случаи и преизпълнението на всички наукометрични показатели (от А до Е), както и изпълнението на всички учебно-преподавателски критерии, мога убедено да заявя, че доц. Манов е уважаван преподавател, както и изявен и цитиран изследовател и изтъкнат диагностик. **Ето защо мога уверено да препоръчам на Научното жури да гласува с положителен вот за класиране като ПРЕДЛАГАМ кандидатът ДОЦ Д-Р ВАСИЛ КОСТАДИНОВ МАНОВ да заеме академичната длъжност "професор" по дисциплината „Патология /Специална патологична анатомия/“ от ПН 6.4. Ветеринарна медицина**

Подпис на рецензента:

(проф. д-р Стойчо Димитров Стоев)

26/06/2020

Стара Загора

Рецензията е предадена на: 26.6.2020 г.